

Toiminnan muutokset keskisellä alueella liittyen osastopaikkoihin, ikäihmisten ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja intervallipaikkoihin

Aluehallitus 19.10.2026

ÖVPH/5944/00.01.01/2026

Valmistelija Kotanen Heidi
Tony Pellfolk, koti- ja asumispalveluiden toimialajohtaja
Christian Palmberg, sairaalapalveluiden toimialajohtaja
Johanna Syren, ylihoitaja
Marketta Koskela, iäkkäiden asumispalveluiden päällikkö
Marjo Orava, johtajaylihoitaja
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 486 7593, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluevaltuuston hyväksymän tulevaisuus- ja kehittämisohjelman toimeenpanoa on aloitettu suunnittelemalla toiminnan muutoksia keskisellä alueella. Valmistelun tavoitteena on vastata nykyistä paremmin asiakkaiden palvelutarpeeseen ja kehittää palveluita strategian mukaisesti sekä vastata aluevaltuuston hyväksymiin vuoden 2026 ja 2027 säästötavoitteisiin.

Asiakkaan näkökulmasta muutosten tavoitteena on, että ihmiset saavat tarvitsemansa hoidon ja palvelun oikealla tasolla. Tällä hetkellä yleislääketieteen osastoilla on asumispalveluun odottajia, joilla ei enää ole hoidollista tarvetta osastohoitoon, mutta heille on myönnetty asumispalvelupaikka. Tämä kuormittaa myös erikoissairaanhoidon osastoja, koska siirtyminen yleislääketieteen osastoille viivästyy. Tavoitteena on turvata oikeus asumispalvelupaikkaan palvelun myöntämisen jälkeen lakisääteisessä määräjassa ja sujuvoittaa koko palveluketjun toimintaa.

Hallitus on päättänyt hyväksyä elokuun kokouksessa (31.8.2026 §152) yhteistoimintaneuvotteluiden käynnistämisestä. Yhteistoimintaneuvottelut on käyty 9.9-28.9.2026.

Taustatietoa

Hyvinvointialueen toiminnan alusta lähtien on kiinnitetty huomiota asumispalveluiden kapasiteettiin ja ikäihmisten palveluiden tarjoamiseen tarpeen mukaisella tasolla ja -paikassa. Kotiin annettavia palveluita ja tukea on lisätty ja parannettu. Eri palveluiden kriteerit on yhdenmukaistettu koko alueella. Vuosien 2025 ja 2026 aikana osastopaikkoja ja ikäihmisten ympärivuorokautisen hoivan paikkoja on vähennetty.

Asumispalveluiden jonotilannetta seurataan tiiviisti ja se on pysynyt samana tai osin lyhentynyt. Palvelut on järjestettävä nykyistä nopeammin palvelutarpeen toteuttamisen jälkeen oikealla hoitotasolla.

Vuoden 2026 aikana ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen jono on ollut tammi-heinäkuun välillä keskimäärin 142 asiakasta. Lain mukaan asiakkaalle, jolle on tehty myönteinen päätös ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, tulee tarjota asumispalvelupaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa asian vireilletulosta. Vuoden 2026 aikana hyvinvointialueella on ollut yli kolme kuukautta paikkaa odottaneita asiakkaita sekä kotona että osastoilla.

Yli puolet asumispalvelujonossa on vaasalaisia ja mustasaarelaisia. Vaasalaisia jonossa oli viikolla 40 yhteensä 58 asiakasta ja mustasaarelaisia 22 asiakasta. Viikolla 40 yleislääketieteen osastoilla oli yhteensä 72 potilasta, joilla oli päätös asumispalvelupaikasta. Aktivointi- ja kuntoutusosastoille ohjataan pääosin potilaita, joilla on asumispalvelupaikkapäätös. Alueen arviointi- ja kuntoutusosastoina toimivat Maalahden, Mustasaaren ja Uudenkaarlepyyn osastot. Näiden osastojen potilaista noin 38 %:ia kotiutui omaan kotiin.

Muutosten kokonaisuus ja toimenpiteet

Keskisen alueen toiminnan muutoksilla pyritään nopeuttamaan asiakasvirtaa koko palveluketjun osalta. Pisimmät asumispalvelujonot ovat Vaasan ja Mustasaaren alueilla. Muutoksen myötä voidaan vaikuttaa siihen, että asumispalvelupaikka saadaan nopeammin heille, joille myönteinen päätös asumispalvelupaikasta on tehty. Palveluketjun sujuvoittamisella voidaan lyhentää osastohoitojaksoja ja tarjota asiakkaille ja potilaille oikean tason hoitoa ja palvelua.

Keskisen alueen paikkojen muutokset

Palvelu	Paikkamäärä 5/2026	Muutos vrt. nykytila
Erikoissairaanhoidon osastopaikat	142	-18 paikkaa (max.)
Yleislääketieteen akuuttiosastopaikat, yleislääketieteen arviointi- ja kuntoutuspaikat	92	+ 17 akuutti yleislääketieteen paikkaa keskussairaalaan Erityisen hoivan osaston selvittäminen -9 arviointi- ja kuntoutuspaikkaa
Palliatiivisen hoidon osastopaikat	14	Ei muutosta
Ikäihmisten asumispalvelupaikat (Vaasa, Laihia, Mustasaari)	852 (omat 453, osto 399)	+ 34 omaa paikkaa
Intervallipaikat (Vaasa, Laihia, Mustasaari)	52 (Vaasassa tilapäisesti 8 paikkaa muutettuna 24/7 asumispalvelupaikoiksi)	- 6 paikkaa

- Vaasassa sijaitsevat intervallipaikat siirretään Mustasaaren yleislääketieteen osaston tiloihin.
- Vaasassa sijaitsevia intervallipaikkoja muutetaan ympärivuorokautisen palveluasumisen paikoiksi.
- Mustasaaren yleislääketieteen osastohoito päättyy, kun tilat muutetaan intervallihoitoon soveltuviksi.
- Vaasan seudun intervallipaikat keskitetään jatkossa Mustasaareen ja Maalahteen.
- Keskussairaalan H-taloon avataan noin 17 yleislääketieteen akuuttipaikkaa, jotka toimivat myös opetusosastona.
- Erikoissairaanhoidon osastoilta vähennetään max. 18 osastopaikkaa, joista 10 kirurgialta.

Yleislääketieteen kokonaispaikkamäärä vähenee 9 paikalla ja erikoissairaanhoidon osastopaikat vähenevät maksimissaan 18 paikalla. Osalla yleislääketieteen osastoilla on mahdollisuus nostaa paikkamäärää tarpeen mukaan. Kirurginen osastotoiminta siirtyy kolmesta siivestä kahteen siipeen. Tällä muutoksella pyritään saamaan kirurgiselle osastolle ainoastaan kirurgisia potilaita ja yleislääketieteen potilaat siirtyvät kirurgialta vapautuviin tiloihin, johon avataan 17 paikkainen akuutti yleislääketieteen osasto. Keskisellä alueella on ollut tarvetta lisätä yleislääketieteen akuuttipaikkoja, ja muutoksen myötä niitä saadaan keskussairaalan yhteyteen. Osaston tavoitteena on parantaa

palveluketjun toimivuutta erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä sekä sujuvoittaa potilaiden siirtymistä oikea-aikaiseen jatkohoitoon. Osasto suunnitellaan opetusosastoksi. Tavoitteena on vahvistaa palveluiden laatua, vaikuttavuutta, saatavuutta ja henkilöstön osaamista. Toimintamalli tukee moniammatillista oppimista vahvasti kaksikielisessä toimintaympäristössä, kehittää opiskelijaohjausta ja lisää harjoittelupaikkakapasiteettia. Lisäksi se vahvistaa oppilaitosten ja hyvinvointialueen yhteistyötä sekä luo edellytyksiä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kytkemiselle käytännön potilastyöhön.

Ehdotettujen muutosten seurauksena ympärivuorokautisen palveluasumisen paikat lisääntyvät 34 paikalla ja intervallipaikat vähenevät 6 paikalla. Intervallipaikkojen muutoksessa on huomioitu sekä aiemmat väliaikaiset järjestelyt että käynnissä olevat toiminnan muutokset. Keskisen alueen intervallipaikkojen käyttöaste on ollut noin 84 %:ia. Intervallihoidon käyttöastetta voidaan nostaa tehokkaammalla suunnittelulla ja näin varmistaa intervallipaikkojen riittävyys. Arvion mukaan lakisääteiset omaishoitajien vapaat pystytään järjestämään. Intervallihoitopaikkojen tarkoituksena on myös tukea asiakkaiden kotona asumista ja toimintakyvyn ylläpitämistä lakisääteisen palvelun lisäksi. Tarvittaessa intervallipaikkoja voidaan avata lisää, jos asiakkaiden tarve niin vaatii.

Kotiin vietäviin palveluihin on satsattu ja esimerkiksi perhehoito asiakkaan kotona tukee omaishoitajien jaksamista ja asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämistä. Asiakkaan näkökulmasta koti on usein kuntouttavin ympäristö toimintakyvyn ja parantamisen näkökulmasta. Intervallihoidon lisäksi osa yleislääketieteen osastoista on muutettu ja kehitetty arviointi- ja kuntoutusosastoiksi. Niiden tehtävä on jatkossa tukea kotona asumista, ei toimia pääosin asumispalvelupaikkaa odottavien asiakkaiden odotuspaikkoina.

Esitettyjen muutosten ohella on tärkeää jatkaa ennaltaehkäisevien ja kevyempien palveluiden tukemista strategian mukaisesti. Muutoksen myötä pystytään vahvistamaan kotisairaalan toimintaa. Raskaiden palveluiden sijaan asiakkaalle tulee ensisijaisesti tarjota hänen tarpeeseensa sopivia kevyempiä palveluita.

Taloudelliset vaikutukset

Päätavoitteena on saada asiakasvirtaus sujuvammaksi ja asiakkaat oikean palvelun piiriin. Tämä vaatii resurssien ohjaamista ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, jota vahvistetaan keskisellä alueella. Säästövaikutukset näkyvät erikoissairaanhoidossa. Kustannussäästöä syntyy myös siinä, että asiakkaita ja potilaita hoidetaan oikealla tasolla. Kokonaisuuden säästöpotentiaali on noin 1 M€.

Ennakkovaikutusten arvioinnista nousseet asiat

Tarveperusteisia sairaanhoitopaikkoja (esh + yle) on jatkossakin riittävä määrä, koska tällä hetkellä sairaanhoitopaikoilla on pystytty hoitamaan iso määrä muuhun palvelutasoon kuuluvia henkilöitä.

Ennakkoarvioinnissa on mietitty ylimenovaiheen vaikutuksia toimintaan erilaisten pullonkaulojen muodostumisen myötä, sekä mahdollisesti myös hoidon saamiseen omalla äidinkielellä (suomi ja ruotsi). Vaikutusarvioinnin mukaan nyt suunniteltu muutos parantaa keskisen alueen tilannetta asiakkaiden näkökulmasta. Muutosvaihe tulee näkymään väliaikaisena työkuorman kasvamisena ja epävarmuutena henkilöstön keskuudessa.

Ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkojen lisäämistä pidetään tarpeellisena ikääntyneiden sujuvan ja saavutettavan hoito- ja palveluketjun varmistamiseksi. Kokonaisuudessaan muutoksen arvioidaan edistävän resurssien tarkoituksenmukaisempaa käyttöä sekä parantavan tasapainoa palvelutarpeen ja käytettävissä olevien palvelumuotojen välillä alueella.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus hyväksyy suunnitelman keskisen alueen toimintojen muutoksille seuraavasti:

Hyväksyy keskisen alueen toiminnan muutosten valmistelun ehdotuksen mukaisesti.
Toimeenpano voidaan käynnistää syksyn 2026 aikana.

- Mustasaareen osaston tiloihin avataan intervalliyksikkö.
- Intervallipaikat Vaasassa muutetaan ympärivuorokautisen palveluasumisen paikoiksi.
- Kirurgian kolmesta osastosta muodostetaan kaksi kirurgian osastoa ja avataan uusi akuutti yleislääketieteen osasto H-taloon.

Päätös:

Liitteet

- Liite 1 EVA Riskienhallintasuunnitelma
- Liite 2 EVA Riskpoäng - Riskipisteet

Oheisaineisto